

Politie en geweld. Een verkenning van politiereacties op geweldsincidenten in vier Nederlandse regiokorpsen (2003). C.J.E. in 't Veld, W.Ph. Stol, P.P.H.M. Klerks, H.K.B. Fobler, R.J. van Treeck, M. de Vries (NPA-onderzoeksgroep, Apeldoorn). Politiewetenschap 10a

'Politie en geweld' is het eerste deel van een tweeluik over de wijze waarop de politie omgaat met geweldsdelicten en geweldsmeldingen. In dit eerste luik wordt de wijze waarop de politie aankijkt tegen en omgaat met geweldsdelicten waarmee ze in haar werk te maken krijgt, belicht.

Doelstelling

Het bieden van aanknopingspunten voor een effectievere politieaanpak van geweld.

Onderzoeksvragen

1. Wat zijn volgens de politie geweldsincidenten?
2. Wat voor soort geweldsincidenten onderscheiden politiemensen?
3. Hoe plaatsen zij geweldsincidenten in volgorde van ernst?
4. Hoe verhoudt zich dat tot het Beleidsplan Nederlandse Politie, het Informatiemodel Nederlandse Politie en eerder onderzoek?
5. Hoe reageren politiemensen op geweldsincidenten?

Methoden van onderzoek

- documentenanalyse van onder andere beleid, jaarplannen en -verslagen, protocollen en procedures
- interviews (n=19)
- observaties tijdens in totaal 18 surveillancediensten
- secundaire analyse van 3 eerdere onderzoeken naar politiewerk op straat

Uitgevoerd in:

In twee grootstedelijke en twee meer landelijke regiokorpsen: Amsterdam-Amstelland, Utrecht, Drenthe en Noord-Holland Noord

Samenvatting

In het onderzoek is nagegaan hoe politiemensen in de praktijk omgaan met (dreigende) confrontaties met geweld (op straat). Onder meer werd gebruik gemaakt van langdurige observaties en gesprekken op de werkvloer. Eruit blijkt dat politiemensen het geweld waarmee ze in hun werk worden geconfronteerd, ruwweg onderverdelen in vier soorten: geweld tegen de politie, (crimineel) geweldgebruik door jongeren, uitgaansgeweld en huiselijk geweld.

Geweld tegen de politie houdt politiemensen het meest bezig en roept veel spanning en ook angst op, geweld door jongeren vooral morele verontwaardiging. Ten aanzien van huiselijk geweld overheerst twijfel in hoeverre de aanpak daarvan een taak is van de politie; wat overigens niet wegneemt dat de hoge maatschappelijke prioriteit voor de aanpak van huiselijk geweld wordt onderschreven.

Ten aanzien van de omgang met geweldsincidenten en -meldingen concluderen de onderzoekers dat in het algemeen gesproken bij de politie geen sprake is van een eenduidige aanpak van geweldsincidenten en dat er ook weinig consensus bestaat over wat de beste aanpak zou kunnen zijn. Wel bestaat onder politiemensen eenstemmigheid over het belang van factoren als resoluut optreden, een goede operationele aansturing door de directe chef en vooral ook: vertrouwen in eigen conditie en beheersing van basistechnieken. Hoe meer agenten (denken te) kunnen vertrouwen op hun eigen (fysieke) vaardigheden, hoe groter het

zelfvertrouwen waarmee ze op straat risicoconfrontaties aangaan en hoe kleiner de kans dat ze (onnodig) terug hoeven te grijpen op zware geweldsmiddelen zoals het vuurwapen. Betere training op dit gebied zou derhalve zowel het geweldgebruik tegen als door de politie (kunnen) terugdringen. En dat (b)lijkt des te meer van belang omdat veel agenten zich zorgen maken over hun eigen veiligheid en het gebrek aan gezag en de agressiviteit waarmee ze worden bejegend door met name bepaalde groepen probleemjongeren. Sommigen leggen wat dit betreft ook een verband met het verhoogde ziekteverzuim bij de politie, dat mede terug te voeren zou zijn op toegenomen angst onder collega's voor gewelddadige confrontaties op straat.

De mogelijkheden voor het ontwikkelen en standaardiseren van effectieve interventie-strategieën zijn gunstiger naarmate sprake is van een grotere voorspelbaarheid van zowel aard als locatie van geweldsincidenten. Dat is bijvoorbeeld het geval bij uitgaansgeweld en, tot op zekere hoogte, ook bij huiselijk geweld. In beide gevallen kan die aanpak mede daardoor gegoten worden in vastomlijnde protocollen, waarin ook de samenwerking en afstemming met andere relevante partners wordt geregeld. Bij uitgaansgeweld zijn dat bijvoorbeeld horeca-exploitanten en bij huiselijk geweld het maatschappelijk werk.